

השתלמות

זה היה טבעי ומובן שרותי ואני נפנה למסלול מוזיקה. בכתה א' שרנו שתינו סולו במסיבת הסידור, וזו, אם תרצו, היתה נקודת הזינוק שלנו אל עולם המוסיקה הקסום. את שנות ביה"ס היסודי העברנו בלימודי נגינה אינטנסיביים וכשעלינו לסמינר אני כבר שלטתי היטב באורגנית המשוכללת שלי ואילו רותי ליוותה אותי בפריטת גיטרה מדוייקת להפליא. בסמינר הכיר את הצמד אורית – רותי כמעט כצמד אורגנית – גיטרה, אמרת אורית – התכוונת לנגינה משובחת באורגנית, אמרת רותי – חשבת על מיתרי הגיטרה המרעידים. כך עברו עלינו שנות הסמינר העליונות, כשלצד הלימודים אנו ממשות את כישרוננו בנגינה: מנגנות, מרקידות, שרות ומלוות בהנאה ובהצלחה כל אירוע ומסיבה.

מובן, אם כן, שבשלהי כיתה י"ב כשכל הבנות התהלכו טרודות בענין בחירת המסלולים הסתובבנו רותי ואני בשלווה ובביטחון. דרכנו היתה סלולה לפנינו ונרשמנו ללא היסוס למסלול המוזיקה.

הלימודים במסלול היו קשים ודרשו שעות של אימון ותרגול מתישים אבל הנאתנו רק גברה עם כל הצלחה והתקדמות והאפילה על שעות העמל והנגינה החוזרת ונשנית. למדנו ניצוח, הרכבנו מקהלה, למדנו לעבד שירים, יכתוב תווים וקולות, והתקדמנו.

באמצע הלימודים התארסתי, בשעה טובה, למרות ההכנות לחתונה לא החמצתי שיעור והמשכתי להתקדם בקצב של כולן. נישאתי ועברתי לגור בשכונת פרברים מרוחקת. גם רותי התארסה ונשאה, ועברה לגור בשכונה הסמוכה. שמרנו על קשר הדוק. רותי וגם אני לימדנו נגינה. אני לימדתי נגינה באורגנית ואילו רותי בגיטרה. אורגנית היא כלי עממי. כמעט כל ילדה או ילד שלומדים נגינה לומדים לנגן באורגנית. האורגנית מושכת יש בה צלילים יפים, מקצבים ובעצם הכל. הגיטרה, לעומת זאת, דורשת מיומנות מסוימת, וסבלנות. בגיטרה לא רואים מיד תוצאות והיא כלי המשמש בעיקר לליווי, ומסתבר שהעובדות הנ"ל גרמו שלרותי לא תהיינה תלמידות רבות. אמנם היא לא נותרה מחוסרת תעסוקה ממש, אבל פרנסה ברווח לא היתה לה.

עברו מס' שנים, אני לימדתי נגינה במרץ ורשימת התלמידות המרוצות הלכה והתארכה, רותי נאלצה ללמוד נגינה באורגנית והחלה ללמד גם על כלי זה. מכיוון שנגינת באורגנית לא היתה ברמה גבוהה היא העדיפה להתמקד בלימוד ילדות צעירות: גילאי גן עד ב'. היא השתלמה בהוראת המוסיקה לגיל הרך עוד ועוד וקנתה לה שם של מומחית בלימודי נגינה לגיל הזה. חשתי ששתינו באנו על סיפוקנו.

רותי נהגה לתלות בי עיניים מעריצות, שכן רמת הנגינה שלה באורגנית לא השתוותה לשלי, ואילו אני נהנתי מאד לקבל בנות שהחלו את שנות לימודן אצלה. חשתי שהן בשלות יותר ללימוד אינטנסיבי והאוזן המוסיקלית שלהן מפותחת. החמאתי לה על כך.

השנים עברו, המשפחות התרחבו, התחלנו להפגש לעיתים רחוקות יותר. באחד המפגשים הללו הבחינה רותי בצליעה קלה שברגלי. "מה קרה?" היא שאלה "מדוע את הולכת כך?"

"בעיה קטנה בברך" עניתי בהתחמקות "אני מטפלת בזה ומקווה שיסתדר בקרוב", רותי הנהנה בראשה ולשמחתי עברה נושא. האמת היא שהנושא הזה הדאיג אותי מאד. בתקופה האחרונה חשתי קושי להרים

את רגל ימין. פניתי לאורטופד אך משלא מצא מאומה, הפנה אותי לנזירולוג. הנזירולוג שלח אותי למס' צילומים ובדיקות ולבסוף אבחן: טרשת נפוצ. לא נבהלתי. פשוט כי לא ידעתי מה זה. הרופא הסביר לי לאט וברור שיש לי דלקת בקרום הלבן שעוטף את העצבים ומשום כך העצבים רגישים וחשופים לפגיעות. לדלקת הזו אין תרופה והיא יכולה להתפשט לכל הגוף ולפגוע אף באברים נוספים. התרופות יכולות לנסות למנוע את ההתפשטות וההדרדרות אך לא לתקן את הנזקים.

עיני חשכו. "הצליעה בברך, אם כן, תשאר עימי לעולם?" הרופא הביט בי במבט שמעורב בו מן הפליאה ומן הרחמים. "הצליעה בברך? מם... אפשר לעשות פיזיותרפיה. להתעמל. זה יכול לשפר את המצב. אבל... צריך לקוות שזה ישאר רק שם בברך..."

נזרקתי מחדרו של הרופא אל תוך חיים חדשים. זה לא קרה ביום אחד אבל ההדרדרות היתה איטית ומתמשכת. הצליעה שלי הלכה והוחרפה ושיווי המשקל שלי הלך והתרופף. החזקתי בקירות שסביבי והתפללתי על כל פסיעה שתעבור בשלום. וכן, הגיע היום שנאלצתי להתמך בהליכון לבל אפול. הרגל שלי לא תפקדה והייתי שבורה לחלוטין. מאישה אנרגטית ופעילה – הפכתי לפסיבית וזה שבר את רוחי. הרבה מצערי ותסכולי התנקזו אל האורגנית. ניגנתי שירים נוגים והקלידים היו פורקן לדמעות. המשכתי ללמד את התלמידות וזה החזיר לי מעט מביטחוני העצמי. בשביל לנגן לא צריך רגליים בריאות. הייתי מתיישבת בסלון בשעה ארבע והדלת היתה סבה על צירה ומידי שעה התחלפו התלמידות. בשעות אלו שכחתי את יסורי, והייתי לשעה קלה מאושרת. גם האושר הזה לא נמשך זמן רב כי המחלה תקפה אותי והפעם ביד. יד ימין שלי המהירה, הזריזה. זו שמתפתלת על הקלידים ומחליקה במהירות, מותירה אחריה שובל של צלילים סוחפים – נפגעה. אצבעותי איבדו את גמישותן, התקשיתי לקפל ולפתוח את ידי וכך לא יכולתי להורות נגינה לתלמידותי.

כאן נשברתי באמת. יושרי הפנימי לא נתן לי להמשיך ללמד. את הבנות המתקדמות יותר נאלצתי להפנות למורות אחרות, ומרגע שעשיתי זאת הלך והצטמצם מעגל תלמידותי, והשמועה עשתה לה כנפים: אורית, המורה המדופלמת והמבוקשת לא יכולה ללמד.

התלמידות החלו לעזוב בהדרגה, הדלת שבביתי שוב לא סבה על צירה מידי שעה ולי החלו להיות ימי אחה"צ פנויים יותר ויותר. רציתי לפרוק את צערי על קלידי האורגנית אך אצבעותי לא נענו לי. ליבי נשבר והתכנסתי בביתי וביגוני.

רותי עמדה לצדי בכל אותה תקופה. היא עודדה אותי להמשיך לנגן וללמד כל הזמן וכאשר נפגעה גם ידי נאלמה דום. היא עשתה לה מנהג לעלות לבקרני בכל יום שני. ידעתי שיש לה השתלמות בנושא הקניית המקצבים והיא ממילא באזור. רותי היתה משתפת אותי בכל עניני ההשתלמות מעדכנת אותי ברעיונות ובשיטות ההפעלה שלה. כלפי חוץ ניסיתי להביע התענינות אך בסתר ליבי כעסתי. חשתי כי היא זורה מלח על פצעי. רותי המשיכה להגיע בקביעות גם לאחר גמר ההשתלמות היא החלה להביא את הקלסרים ולעבור עימי על החומר. היא שאלה אותי שאלות, התלבטנו, לפעמים התישבנו ליד האורגנית לנסות תרגילי אצבעות. רותי הדגימה ואני התבוננתי ולהפך. הקטעים היו קלילים ומותאמים לגיל הרך ויכולתי להם ללא קושי.

מס' חודשים עברו ורותי המשיכה להתמיד בביקוריה השבועיים. באחד מהם אמרה לי: "אורית, יש לי כאן תלמידה, ברחוב הסמוך, ילדה צעירה בכתה א' שמתקשה להגיע אלי ללמוד, אולי תוכלי את לקבל אותה?"

"אני?" שאלתי אותה בתמהון "אין לי את הידע והמומחיות שלך בגיל הרך, אני לימדתי בנות בגילאים גדולים בהרבה." אבל רותי לא ויתרה "ראי, יצא לנו לאחרונה לעבור על הרבה מהחומר שלי בצוותא, אם תתקלי בשאלות נוספות תמיד תוכלי להעזר, ובכלל את מקצועית מאד, אורית ואני בטוחה שתמצאי את דרכי ההוראה הנכונות..."

המשכתי לסרב. רותי המשיכה להפציר ואני בהיסוס כבד נכנעתי. ביום רביעי הגיעה מירי חיימסון לשיעור הראשון. המתנתי לה בקוצר רוח בסלון, חשתי כי משב של תקווה נכנס עמה בבואה, ועיני השקד החומות שלה שנתלו בי בציפיה גרמו לכתפי השחוחות משהו להזדקף.

שיעור רדף שיעור, מירי התקדמה בקצב משביע רצון ואני נעניתי ביתר קלות להצעה החדשה של רותי: "רינה מולכו היא עוברת דירה בעוד שבועיים לבנין לידך, ואני עמוסה במילא..."

הבעתי הסכמה וקבעתי לרינה שיעור מיד אחרי מירי. ביטחוני העצמי הלך והשתפר משיעור לשיעור. מידי פעם נעזרתי ברותי ופעמים לא מעטות אף הערתי לה. רותי קבלה את דברי ללא עוררין. "את מומחית", כך טענה "וההבנה שלך במוסיקה גדולה משלי."

את התלמידות הבאות שרותי הפנתה אלי לקחת בשמחה ובבטחון, ודלת ביתי החלה ליסוב על צירה כמו בימים עברו.

התחלתי לצאת עם רותי להשתלמויות. מלבד הידע שרכשתי הרגשתי כמה חשובה עבורי היציאה מן הבית וההתאווורות. עד עתה כמעט ולא יצאתי מהבית ובכלל לא פגשתי חברות, למעט רותי כמובן. ככל שהתארכה רשימת תלמידותי הצעירות כך חשתי קוצר רוח גובר נוכח ביקוריה של רותי. אמנם דרכה התעדכנתי בחידושים, ברעיונות ובחברות שזה עתה ראו אור, אך כעת משהתחלתי לצאת להשתלמויות חשתי שאני גומלת עמה חסד בכך שאני מקדישה לה מזמני, משיבה לשאלותיה ונותנת מענה לבעיותיה. חסד הוא דבר חשוב אבל לכל דבר יש גבול – חשבתי לעצמי. אינני יכולה להפסיד ערב שלם בגלל פיטפוטיה של זו....

בביקורה הבא של רותי, שחתי לה כמו לפי תומי שמשבוע הבא ואילך אני מתחילה לקבל שתי תלמידות ביום שני. רותי הבינה מיד את הרמז ויותר לא הופיעה בביתי. הכרות של 30 שנה ויותר הספיקה לי בכדי לדעת שהיא לא נפגעה ממילותי.

שנים חולפות, וכבר קשה להכיר בי את אותה אורית העצובה והשבורה. מסלון ביתי אני מלמדת תלמידות, מדגימה לסמינריסטיות ועורכת השתלמויות מפעם לפעם. ההשתלמויות שלי הפכו לשם דבר והגיעו אליהן מורות מערים מרוחקות. דווקא רותי לא הגיעה להשתלמויות שערכתי. מעולם לא שאלתי אותה על כך. חשתי שאולי עינה צרה בהצלחתי המרשימה.

באחד הימים הזדמנתי למכון רפואי במרכז העיר לצורך בדיקה מסוימת. בתי הבכורה התלוותה אלי. כשנכנסנו אל המכון העפתי מבט אל שורת הפקידות העסוקות וליבי החסיר פעימה. רותי ישבה שם מקישה במרץ על המקלדת ומתבוננת בריכוז במסך. רותי פקידה במכון הרפואי! מבלי לחשוב פנינו אל

הפקידה היושבת בקצה השני. זהבה – כך נרשם על דש וחולצתה – התגלתה בפקידה יעילה וחרוצה. לפני שהודינו לה ובנינו לדרכנו שאלנו אותה: זאת שם – רותי, ממתי היא עובדת כאן?"

"אה, רותי, "זהבה הגביהה את קולה "היא אישיות מיוחדת. אני עובדת כאן חמש שנים והיא עוד התחילה הרבה לפני... פעם היא היתה מורה מאד מבוקשת למוסיקה. התמחתה, נדמה לי, בגיל הרך או משהו כזה... אבל את יודעת איך זה בכל תקופה יש כוכב אחר, עכשיו יש איזו מורה אחרת שכבשה את השוק, אינני יודעת איך קוראים לה וכל התלמידות של רותי עזבו אותה בהדרגה עד שלא נותרה לה ברירה אלא לחפש עבודה אחרת..."

הבטתי בה בעיניים קרועות "את יודעת" היא לחשה כממתיקת סוד "נראה לי שעדיין היא כה קשורה למוסיקה. כבר תקופה ארוכה שהיא מבקשת להעביר את היום החופשי שלה ליום חמישי כי יש לה איזו חברה שמוסרת השתלמות מאד מקצועית ביום הזה..."

בקושי רב הצלחתי להגיע אל הכסא הסמוך.

פתאום ידעתי שרותי היא החברה האיכפתית ביותר שהיתה לי אי פעם. ידעתי שהיא ראתה אותי דועכת, הושיטה לי את גלגל ההצלה והחזירה אותי לחיי עשיה, שמחה וסיפוק. ידעתי שהיא זו שבנתה את הקריירה המחודשת שלי במו פיה. היא שישבה עמי מידי שבוע וחלקה עמי את ידיעותיה וגרמה לי לחשוב שאני היא זו המדריכה אותה. ידעתי שהיא לא התחרטה גם כאשר הצלחתי נבנתה על חורבות הצלחתה שלה.

וידעתי גם ידעתי, שההשתלמות המקצועית שלי תעבור החל משבוע זה ליום החופשי של רותי, כי עצם בואה להשתלמות שלי תהיה עבורי השתלמות מקצועית מאד בעוצמתה של נתינה.